

Koksartroza dysplastyczna, rozpoznanie i leczenie (specjalizacja)

Koksartroza dysplastyczna, rozpoznanie i leczenie

Dane z wywiadu

- 1. płeć żeńska, poród pośladowy, ciąża mnoga
- b) leczenie w dzieciństwie z powodu dysplazji lub zwichnięcia
 - 1. zwichnięcia lub dysplazja w najbliższej rodzinie
- d) opóźnione rozpoczęcie chodzenia, utykanie w dzieciństwie
 - 1. wczesne dolegliwości bólowe biodra pochodzenia torebkowego nasilające się podczas stania i chodzenia
 - 2. ograniczenie wydolności chodu w wieku młodzieńczym
- g) młody wiek chorego

Badanie kliniczne

- 1. skrócenie wymiaru względnego kkd wynikające z jej podwichnięcia w stawie biodrowym lub wydłużenie kończyny w wyniku π kąta szyjkowo-trzonowego
- b) przemieszczenie krętarza większego ku górze
 - 1. dodatni objaw Trendelenburga
- d) dodatni objaw Duchenne'a
 - 1. znaczny przykurcz przywiedzeniowy biodra

Obraz rtg (wg Kreczki)

- 1. **panewka spłycona, szeroka o stromym niedorozwiniętym stropie** (sourcil) i znacznie pogrubiałym dnie (**objaw podwójnego dna**)
- b) zwykle **kąt szykowo-trzonowy** jest **większy**
 - 1. podwichnięcie głowy kości udowej ku górze (**przerwanie łuku Shentona Menarda**)
- d) przemieszczenie głowy kości udowej do boku - **lateralizacja**
 - 1. **przerwanie łuku Calve**
 - 2. głowa kości udowej **grzybowato zniekształcona** z osteofitami w części dolnej
- g) **decentracja głowy** w panewce
- h) inne objawy jak w innych koksartrozach

Zapobieganie zmianom zwyrodnieniowym w dysplastycznym, podwichniętym biodrze u dorastających

Tylman odrzuca osteotomię detorsyjno-dewalgizującą (wskazaniem jest kąt ST > 135°, kąt Wiberga 15-20°, sferyczna głowa) i zaleca rekonstrukcję mechaniczną a nie anatomiczną biodra. Ma ona polegać na wydłużeniu dachu panewki i całkowitym pokryciu podwichniętej głowy oraz wykonaniu osteotomii walgizującej:

- 1. **osteotomia walgizująca**; z cięcia Smith - Petersena półkolista osteotomia międzykrętarzowa z wytworzeniem kąowego wygięcia w kierunku przyśrodkowo - tylnym aby zbliżyć krętarz mniejszy do kości kulszowej i stworzyć nowe pole podparcia
- b) **plastyka stropu panewki**; (wg Salmona) wytworzenie uszypułowanych płatów kostnych w okolicy nadpanewkowej z ułożonymi na nich trójkątnymi ryglami korowo - gąbczastymi
 - 1. po operacji gips na 6 + 6 tygodni, obciążanie po 4 miesiącach

Leczenie zachowawcze

- 1. Gimnastyka zapobiegająca przykurczom i utrzymująca poprawny zakres ruchomości
- 2. Odciążenie biodra i leczenie balneologiczne

3. Fizykoterapia: UD, jontoforeza lignokainowo - hydrokortyzonowa, DKF
4. Blokady sterydowe

Leczenie operacyjne

1. Osteotomie miednicy (*osteotomia Chiariego*) w mało zaawansowanych zmianach

1. Osteotomie kości udowej
 1. *osteotomia Mc Murray'a* klasyczna z przesunięciem odłamu obwodowego w kierunku przyśrodkowym o 1/3 szerokości trzonu (wskazana głównie u chorych bez wyraźnego przerwania linii Shentona i zapadnięcia beleczek kostnych głowy w obrazie rtg oraz z zachowanym zgięciem w stawie biodrowym > 70*)

b) *osteotomia Pauwels* I waryzująca (wskazana u chorych z koślawością szyjki kości udowej i sferyczną głową)

1. *osteotomia Pauwels* II (wskazana u chorych z dysplazją stawu biodrowego i brakiem możliwości scentrowania głowy w panewce)

d) osteotomie historyczne: Milcha, Grucy Y i dynamiczna i Wenta

1. Plastyki biodra
 1. *plastyka stropu panewki wg Salmona* lub *wg Staheli*

b) *interpozycja powięzi*, mięśni lub skóry

1. *kapoplastyka Smith-Petersena* polegająca na założeniu na kikut głowy metalowej czapy; z czasem dochodziło jednak do zaniku głowy i szyjki i zapadania się implantu w część krętarzową
2. Usztywnienia biodra jak w punkcie 41.3
3. Alloplastyki biodra z ewentualnym nadbudowaniem stropu panewki
 1. jednoczęściowe

b) całkowite

6. Operacje paliatywne

1. *operacja Taverniera*; przecięcie gałązki czuciowej nn zasłonowego

b) *operacja Vossa*; odcięcie krętarza większego oraz przywodzicieli i rotatorów

1. *operacja Duverneya*; nawiercenie szyjki i głowy dla jej odbarczenia

d) *cheilotomie*

1. *operacja Palazziego - Stucka*; wszczepienie uszypułowanych mm do głowy i panewki
2. *operacja Girdlestone* - wytworzenie biodra wiszącego